

Віктор РАФАЛЬСЬКИЙ

## ДУМА ПРО КОБЗАРІВ

Чом замовкли, кобзи, кобзи голосисті?  
Чом не чути, кобзи, рокіт ваших струн?  
Заросли стежини, гей, у полі чистім,  
І не пройде ними з кобзою співун.  
Ой скажи ж ти, вітре, де білють кості  
Довговусих мудрих сивих співунів?  
Бо не знає ненька-Україна й досі,  
Де лягли у землю двісті кобзарів?  
Ой скажіть, тополі, може, вам відомо  
Те, що невідомо вітрам у степах?  
З усіма гаями перемовтесь словом:  
Де знайшов свій спокій кобзарів тих прах?  
Ви, старі дідівські мовчазні могили,  
Хоч на мить поруште давній супокій —  
Мовте ж слово тільки, може б, ви відкрили  
Те, що так сокрито в таємниці тій?  
Орле мій могутній, сизокрилий орле,  
Ти літаєш, орле, попід небеса,—  
Може, твій орлиний зір те все огорне,  
Те, що невідомо вітрам і лісам?  
Таїна. По світу бродить клята Кривда,  
Та у неї й чорта визнаєш поготів.  
І ніхто не скаже, і ніхто не віда,  
Де ж поділись, Боже, двісті кобзарів?  
Ой заграйте, кобзи, кобзи дзвінкострунні!  
Співуни кобзарські, думу заведіть,  
Як у дні моєї голубої юні  
Кобзарі України зникли в одну мить.  
Є багато, звісно, таємниць на світі,  
Та життя навіки збереже одну.  
Заспівайте ж думу, кобзарі новітні,  
Про страшну, як правда, чорку Таїну.

1981 р.

Вірш «Дума про кобзарів» з'явиться цього року в збірнику «Невольничі пісні» (видавництво «Радянський письменник»)

### Кілька слів від автора

Про цю трагедію мені було відомо давно, але — нічого конкретного. І те бентежило.

І раптом...

1956 року довелося протягом двох тижнів перебувати у пересильній в'язниці в Москві. Велика камера. В'язнів (політичних) близько сотні. Тут доля звела з колишнім працівником НКВС, на той час репресованим. Зайшла розмова про події 1932—1933 років на Україні. Згадали кобзарів. І тут співрозмовник просто ошелешив мене: виявляється, він мав повну інформацію про знищення більш як двохсот українських кобзарів, котрих було скликано під приводом якоїсь наради до Харкова наприкінці 1932 року за розпорядженням згори. Говорив він скупно — можливо, сам був безпосередньо причетний до цієї справи. Безперечно одне: казав правду, бо, як колишній співробітник НКВС, певна річ, ризикував — розголошувати такі таємниці!

То була свого роду прелюдія до страхітливого голоду, що саме наростає... У подальші передвоєнні роки ніхто вже не бачив на Україні жодного кобзаря.

А вже недавно факт цей підтвердив у листі до мене поет М. Самійленко, який зустрічався в ув'язненні з колишнім поводитирем одного з замучених кобзарів.

Кобзар на Україні завжди був глашатаєм правди. Сталін це добре розумів, і дуже сумнівно, щоб та кривава акція пройшла повз його увагу,— він, безперечно, доклав до неї руки.

Оскільки й досі не порушено кримінальної справи з приводу розстрілу кобзарів 1932 року, я знайомлю громадськість із тим, що відомо мені особисто.

В. РАФАЛЬСЬКИЙ.